

Handläggare: Susanne Forss Gustafsson
Telefon: 08-508 22 064

Till
Hägersten-Liljeholmens
stadsdelsnämnd 2010-03-18

Nationella minoriteter och minoritetsspråk - förslag till åtgärdsplan för Stockholms stad

Yttrande till kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen om nationella minoriteter och minoritetsspråk samt förslag till åtgärdsplan för Stockholms stad och översänder den till kommunstyrelsen.

Maria Mannerholm
stadsdelsdirektör

Yvonne Goldberg
avdelningschef

Sammanfattning

Den 1 januari 2010 trädde en ny lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk i kraft. Lagen medför att Stockholm stad ingår i förvaltningsområdet för finska språket, vilket innebär att enskilda har rätt att använda finska i kontakt med staden. Vissa skyldigheter inom förskoleverksamhet och äldreomsorg specificeras särskilt. Förslag till åtgärdsplan har tagits fram för Stockholms stad som fokuserar på de skyldigheter staden har som del i förvaltningsområdet för finska och vad som omgående behöver vidtas med anledning av detta.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning finner att åtgärdsplanen föreslår insatser som främjar möjligheten att svara mot lagens intentioner. Vi kan redan i dag tillhandahålla viss information på finska och har tillgång till tolk men behöver utveckla rutiner och information för att bli ännu bättre. Information kommer att ges till medarbetarna om vad lagen innebär för verksamheten. En inventering och dokumentation av personalens språkkompetens behövs för att kunna matcha behov av service med kompetens. Växeln och allmänheten behöver få information om var särskild språkkompetens finns, bland annat genom interna telefonkatalogen och på Internet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förskoleavdelningen som hämtat in uppgifter och synpunkter från administrativa avdelningen och äldreomsorgsavdelningen. De fackliga organisationerna informerades i samverkansgrupp den 2 mars och i förvaltningsgrupp den 9 mars 2010.

Bakgrund

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd har fått remissen för yttrande om "Nationella minoriteter och minoritetsspråk. Förslag till åtgärdsplan för Stockholms stad". Remissen har bl.a. annat gått till samtliga stadsdelsnämnder och ska vara besvarad före den 14 april 2010.

Den 1 januari 2010 trädde en ny lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk i kraft, vilken ersätter lagarna om rätt att använda samiska, finska och meänkieli hos förvaltningsmyndigheter och domstolar. Med nationella minoriteterna avses judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar och de nationella minoritetsspråken är jiddisch, romani, chib, samiska, finska och meänkieli.

Ett förstärkt minoritetsskydd gäller idag för finska, samiska och meänkieli i ett antal kommuner i Norrbotten, vilka utgör förvaltningsområden för dessa språk. Den nya lagen medför att förvaltningsområdena utvidgas och bland annat kommer Stockholms stad att ingå i förvaltningsområdet för finska språket. Detta innebär att enskilda har rätt att använda finska i kontakterna med staden. Enskilda har även rätt att använda samiska och meänkieli, under förutsättning att ärendet kan handläggas av personal som behärskar språket. Lagen innehåller också mer specificerade bestämmelser om vissa skyldigheter inom förskoleverksamhet och äldreomsorg.

Enligt 17 § ska kommunen erbjuda barn, vars vårdnadshavare begär det, plats i förskoleverksamhet där hela eller delar av verksamheten bedrivs på finska. Förskoleverksamheten ska bidra till att barn som tillhör en nationell minoritet får stöd i att utveckla en flerkulturell tillhörighet. Förskoleverksamheten ska stimulera varje barns språkutveckling och medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål. Av 18 § framgår att kommunen ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller delar av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska.

Stadens ansvar och arbete

Varje nämnd ansvarar för att inom sitt verksamhetsområde vidta åtgärder för att uppfylla lagens intentioner. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden fastställde den 11 februari 2010 förslag till åtgärdsplan för Stockholms stad med anledning av den nya lagstiftningen (dnr 325-2735/2009). Förslaget fokuserar på de skyldigheter staden har som del i förvaltningsområdet för finska och vad som omgående behöver vidtas med anledning av detta.

Åtgärdsplanen föreslår bland annat att alla nämnder bör organisera sin verksamhet på ett sådant sätt att det finns beredskap och rutiner för att bemöta önskemål från enskilda att använda finska språket. Växeln ska informeras om var det finns särskild språkkompetens samt på annat lämpligt sätt, till exempel i interna telefonkataloger, på intranät och hemsidor. Nämnden svara för att det finns tillgång till finska tolkar och översättare. Det är dock viktigt att påpeka att nämnderna kan begränsa servicen på finska till vissa tider och platser då det finns tillgång till tolk eller språkkunnig personal. Detta bör då anges i olika informationskanaler till allmänheten.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Stadsdelsförvaltningen finner att åtgärdsplanen tar fasta på insatser som främjar möjligheten att svara mot lagens intentioner. En förutsättning för att stadsdelsförvaltningen kan leverera god service på finska och andra minoritetsspråk är dock att den gemensamma och centrala informationen och servicen hålls uppdaterad och är av god kvalitet. Allt mer information och service sker via Internet, varför detta är en särskilt viktig funktion. Likaså är stadens gemensamma växels och kontaktcenters service av stor betydelse då det är hit medborgarna i första hand vänder sig.

Det finns idag möjlighet att välja såväl förskola som hemtjänst och äldreboende med finstalande personal. Dock finns ingen finskspråkig avdelning eller förskola inom stadsdelen utan sökande hänvisas till Finska förskolan, Södermalms stadsdel. Det är oklart om efterfrågan på service och omsorg motsvarar tillgången. En inventering av behovet av förskoleplatser på finstalande avdelning/förskola kan göras för att se om det behövs ytterligare sådan och var den bör vara placerad. Även i detta avseende ser förvaltningen fördelar med att samverka över stadsdelarna då efterfrågan inom en enskild stadsdel är för liten för att kunna erbjuda en förskoleverksamhet där. Av ekonomiska skäl är det heller inte motiverat med för små verksamheter.

Tolk används redan idag av förvaltningen då ärenden så kräver och rutiner finns för detta.

Hägersten–Liljeholmens stadsdelsförvaltning kan redan i dag tillhandahålla viss service på finska men kan utveckla rutiner och information för att bli ännu bättre. Stadsdelsförvaltningen har finskspråkig personal inom såväl administration som äldreomsorg och förskola. Det bör därför vara möjligt att svara mot lagens avsikt och ge den service som önskas på finska. En inventering och dokumentation av personalens språkkompetens kan dock behövas för att kunna matcha behov av service med kompetens.

Det är viktigt att stadsdelens medarbetare får information om den nya lagen och innebörden av den för sin yrkesroll.

Inom förskolan finns en rutin för att årligen kartlägga personalens språkkompetens och barnens modersmål, bl.a. för att kunna samordna och stimulera barnens språkutveckling. Denna kartläggning skulle kunna användas för att bättre ge service på finska språket.

Interna och externa telefonlistor bör tydligt ange vem man kan kontakta på finska språket, (eventuellt andra språk också) i vilka ärenden samt telefontider. Rutiner för hur detta ska hållas aktuellt och uppdateras bör utformas.

I samråd med kommunikationsstaben på stadsledningskontoret skulle stadsdelarna kunna utarbeta lokal information på finska både i tryck och för webbplatsen.

Bilagor

1. Remissen ”Nationella minoriteter och minoritetsspråk. Förslag till åtgärdsplan för Stockholms stad.”